मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण समिति (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि २०७६

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत २०७६/११/३ गते

कृष्णनगर नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
कृष्णनगर, कपिलवस्तु

परिचयः

मानव बेचविखन तथा ओसारपसार कार्य (नियन्त्रण) ऐन २०६४ जुन बिशेष ऐनको रुपमा रहेको छ । यसै ऐन र नियामावली तथा निर्देशिका अनुसार विगतमा केन्दीय समिति, जिल्ला समिति र स्थानीय समितीहरू गठन तथा परिचालन गरी रोकथाम,संरक्षण, निरोध लगायतका कार्य गर्दै आएको छ । यसै क्रममा समन्वय र सहकार्यलाई पनि उच्च प्राथमिकताका साथ मानव बेचबिखन तथा ओसारपसारलाई नियन्त्रण गर्ने विविध कार्यहरू गरिरहेको छ । विगतमा स्थानीय तहका समितिहरू स्थानीय सरकारी निकायबाट बजेट निकासा गरी निरोध सम्बन्धी काम गर्न सफल भएका थिए ।

नेपालको संविधान २०७२ अनुसार नेपाल संघीयता प्रणाली अनुरुप ७ प्रदेश मार्फत् स्थानीय स्तरलाई धेरै भन्दा धेरै जिम्मेवारीहरू प्रदान गर्दै अगाडि बढेको हामी सबैलाई सर्वविदितै छ । नेपालको संविधान २०७२ को भाग ३ को धारा २९ मा उल्लेखित शोषण विरुद्धको हकको उपधारा ३ मा कसैलाई पनि बेचबिखन गर्न, दास वा बाँधा बनाउन पाइने छैन र कसैलाई पनि निजको इच्छा विपरीत काममा लगाउन पाइने छैन भनी स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ ।

नेपाल राज्यको पुरानो संरचनामा बनेका समिति तथा उप समितिहरू हालको अवस्थामा अस्तित्वमा नरहेको र संघीय राज्यको व्यवस्था बमोजिम स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अन्तर्गत स्थानीय तह सञ्चालन हुदै आइरहेका छन् । उक्त ऐनको धारा १४ मा स्थानीय सरकारले विभिन्न विषयगत समिति उपसमितिहरूको गठन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । त्यसकारण यस कृष्णनगर नगरपालिका द्वारा मानव बेचविखन तथा ओसारपसार विरुद्धको नगरपालिका र वडास्तरका समितिहरूको गठन प्रक्रियाको बारेमा यो निर्देशिका तयार पारिएको हो ।

रजत प्रताप शाह
नगर प्रमुख

नगरपालिका स्तरीय मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्ध स्थानीय अभियान तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने,
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसारसँग सम्बन्धित स्थानीय तहमा लगत तथा अभिलेख अद्यावधिक गर्ने
- पीडित सहायताका लागि आवश्यक अन्तर्निकाय तथा अन्तर स्थानीय तह समन्वय तथा सिफारीसको कार्य गर्ने ।
- स्थानीय स्तरमा पीडित सहायता तथा मानव बेचबिखनविरुद्धका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न मानव बेचबिखनविरुद्धको कोष स्थापना र सञ्चालन गर्ने
- स्थानीय तहमा सभा सदस्य तथा सरोकारवालाहरू माझ मानव बेचबिखनका विविध विषयमा प्रशिक्षण तथा क्षमता विकास गोष्ठी सञ्चालन गर्ने ।
- स्थानीय स्तरका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न अन्य सरकारी निकाय, गैसस तथा निजि क्षेत्रसँग सहकार्य र समन्वय गर्ने ।
- प्रत्येक वडामा वडा अध्यक्ष वा तोकिएको सदस्यको संयोजकत्वमा मानवबेचबिखन विरुद्धको वडास्तरीय समिति गठन र परिचालन तथा सबलीकरण गर्ने ।
- पालिकास्तरीय समितिको बैठक बार्षिक न्युनतम ६ पटक र आवश्यकता अनुसार सोभन्दा बढी पनि बस्न सक्नेछ ।
- पालिकामा रहेका रोजगार प्रवर्द्धन, महिला विकास, बालअधिकार प्रवर्द्धन, कृषि विकास, पशु विकास वा यस्तै समुदायमा केन्द्रित कार्यक्रमहरूलाई पीडित तथा जोखिम क्षेत्रका बासिन्दाहरूलाई लक्षित गरी सञ्चालन गर्ने ।

रजत प्रताप शाह
नगर प्रमुख

समितिको नाम : नगरपालिका स्तरीय मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण समिति

समितिको संरचना

संयोजक : नगर प्रमुख वा निजले तोकेको व्यक्ति

सदस्य : न्यायिक समितिको संयोजक

सदस्य : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सदस्य : प्रमुख, स्थानीय प्रहरी कार्यालय

सदस्य : प्रधानाध्यापक, स्थानीय तहभित्रका सबैभन्दा उच्च तहको विद्यालय

सदस्य : बाल क्लब (बालक र बालिका गरी २ जना)

सदस्य : प्रमुख, स्थानीय स्वास्थ्य सेवा केन्द्र

सदस्य : संयोजक, रोजगार सेवा तथा सुचना केन्द्र

सदस्य : प्रमुख, शिक्षा विकास शाखा,

सदस्य : प्रमुख, कृषि तथा पशुविकास शाखा

सदस्य : नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ (पालिका स्तरिय)

सदस्य : स्थानीय तहमा क्रियाशील संघ संस्थाका प्रतिनिधि १ जना

सदस्यः मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार पीडित व्यक्तिहरू मध्येबाट सम्बनिधत स्थानीय तहले मनोनीत गरेको एक जना सदस्य (उपलब्ध भएसम्म)

सदस्य सचिव : शाखा प्रमुख, महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित शाखा

रजत प्रताप शाह
नगर प्रमुख

समितिको नाम: वडास्तरीय मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण समिति

समितिको संरचना

संयोजक	वडाअध्यक्ष वा निजले तोकेको व्यक्ति
सदस्य	महिला प्रतिनिधि, वडा स्तरीय
सदस्य	सिमान्तकृत तथा दलित समुदायबाट महिला
सदस्य	महिला समुह/किशोरी समुह
सदस्य	बालक्लब
सदस्य	प्रधानाध्यापक, स्थानीय तहभित्रका सबैभन्दा उच्च तहको विद्यालय
सदस्य	प्रमुख, स्थानीय स्वास्थ्य सेवा केन्द्र
सदस्य	स्थानीय प्रहरी कार्यालय
सदस्य	स्थानीय तहमा क्रियाशील संघ संस्थाका प्रतिनिधि १ जना
सदस्य	मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार पीडित व्यक्तिहरू मध्येबाट सम्बनिधत स्थानीय तहले मनोनीत गरेको एक जना सदस्य (उपलब्ध भएसम्म)
सदस्य सचिव	सम्वन्धित विषय हेर्ने कर्मचारी वा वडा सचिव

वडास्तरीय मानव बेचबिखन ओसारपसार नियन्त्रण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्ध स्थानीय अभियान तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने,
- आफनो कार्यक्षेत्र भित्र पीडित को उद्धार तथा संरक्षणको व्यवस्था गर्दै, पीडित सहायताका लागि आवश्यक अन्तर्निकाय तथा अन्तर स्थानीय तह समन्वय तथा सिफारीसको कार्य गर्ने ।
- स्थानीय तहमा सभा सदस्य तथा सरोकारवालाहरूमार्फ मानव बेचबिखनका विविध विषयमा प्रशिक्षण तथा क्षमता विकास गोष्ठी सञ्चालन गर्ने ।
- वडा स्तरीय समितिको बैठक बार्षिक न्युनतम ६ पटक र आवश्यकता अनुसार सोभन्दा बढी पनि बस्न सक्नेछ ।

रजत प्रताप शाह
नगर प्रमुख